

درمان گام به گام سوگ و تروما در کودکان

آلیسون سالوم

مترجمان

دکتر پریسا یاسمی نژاد
عضو هیات علمی دانشگاه رازی

دکتر امید قادری
پزشک عمومی

انتشارات آوای نور
تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه	: سلوم، آلیسون، ۱۹۶۶-م. ۱۹۶۶-Salloum, Alison-
عنوان و نام پدیدآور	: درمان گام به گام: سوگ و تروما در کودکان / آلیسون سالوم ؛ مترجمان پریسا یاسمی نژاد، امید قادری.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۳۳-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Grief and trauma in children : an evidence-based treatment manual, ۲۰۱۵.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: آسیب روانی در کودکان -- درمان Psychic trauma in children -- Treatment
موضوع	: اندوه در کودکان Grief in children
موضوع	: اندوه درمانی Grief therapy
موضوع	: روان درمانی Child psychotherapy -- کودکان
شناسه افزوده	: یاسمی نژاد، پریسا، ۱۳۶۰- مترجم / قادری، امید، ۱۳۶۰- مترجم
...	: ...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

درمان گام به گام سوگ و تروما در کودکان

تالیف: آلیسون سالوم

مترجمان: دکتر پریسا یاسمی نژاد - دکتر امید قادری

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۳۳-۸

قیمت ۲۶۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

تقدیم به مادرم

که هنگام ترجمه این کتاب مرا سوگوار خودش کرد
و تقدیم به کودکان زلزله زده سرپل ذهاب
که شاید بدترین ترومای زندگی خود را تجربه کردند.

پریسا یاسمی نژاد

فهرست مطالب

سخن مترجم	۹
مرور کلی	۱۱
تقدیر و تشکر	۱۳
فصل اول: مقدمه	Error! Bookmark not defined.
تحقیقات اخیر در مورد کودکان داغدیده و دچار تروما	Error! Bookmark not defined.
سیر تکاملی یک مداخلهٔ مبتنی بر شواهد سوگ و تروما برای کودکان (GTI).....	۲۲
چارچوب یک مداخلهٔ مبتنی بر شواهد تجربی برای سوگ و ترومای کودکان.....	۳۱
مراحل فعالیت‌های روایت (DDWW): ترسیم کردن، بحث کردن، نوشتن، شاهد بودن.....	۳۴
اهداف و رئوس مطالب GTI کودکان	۳۷
منابع	Error! Bookmark not defined.
فصل دوم: آماده شدن برای اجرای GTI کودکان	Error! Bookmark not defined.
حمایت محیطی	Error! Bookmark not defined.
چگونگی استفاده از این راهنما	۴۵
معیارهای شرکت در این راهنما	Error! Bookmark not defined.
سوء استفاده، غفلت و خشونت خانوادگی	۴۹
تدارکات لازم	۵۰
منابع	Error! Bookmark not defined.
فصل سوم: حمایت متخصص (درمانگر)	Error! Bookmark not defined.
استرس کاری و خود مراقبتی	Error! Bookmark not defined.
مراقبت آگاهانه در برابر تروما	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. جلسات قبل و بعد از درمان برای متخصصین بالینی

منابع ۷۰

Error! Bookmark not defined. فصل چهارم: غربالگری و ارزیابی

Error! Bookmark not defined. ابزارهای سنجش و ارزیابی

Error! Bookmark not defined. فرد ارزیابی کننده

اولین ملاقات با کودک: غربال فردی کودک ۷۷

ترکیب گروه و کمک رهبر ۸۹

Error! Bookmark not defined. استفاده از جدول بالینی

منابع ۹۲

Error! Bookmark not defined. فصل پنجم: والدین و دیگر بزرگسالان مهم

Error! Bookmark not defined. والدین / سرپرستان

Error! Bookmark not defined. دستور کار جلسات والد / سرپرست

Error! Bookmark not defined. معلمین و کارکنان آموزشی و «ورود» (نام نویسی ها)

Error! Bookmark not defined. منابع

Error! Bookmark not defined. فصل ششم: جلسات GTI کودکان

Error! Bookmark not defined. شیوه برخورد با جلسات از دست رفته

Error! Bookmark not defined. گامهای خاص برای جلسات از دست رفته

Error! Bookmark not defined. تعداد جلسات

Error! Bookmark not defined. جلسه اول

Error! Bookmark not defined. جلسه دوم

Error! Bookmark not defined. جلسه سوم

Error! Bookmark not defined. جلسه چهارم

Error! Bookmark not defined. جلسه پنجم

Error! Bookmark not defined. جلسه ششم

Error! Bookmark not defined. «خروج» جلسه فردی اضافه (پس از جلسه ۶) ...

Error! Bookmark not defined.	جلسه هفتم
Error! Bookmark not defined.	جلسه هشتم
Error! Bookmark not defined.	جلسه نهم
Error! Bookmark not defined.	جلسه دهم
Error! Bookmark not defined.	اختتامیه GTI کودکان
Error! Bookmark not defined.	منبع
Error! Bookmark not defined.	فصل هفتم: GTI کودکان در عمل
Error! Bookmark not defined.	سوال ها، پاسخ ها و شرح حال های مختصر
Error! Bookmark not defined.	منابع
Error! Bookmark not defined.	فصل هشتم: راهنمایی درون جلسات
Error! Bookmark not defined.	برنامه های جلسه
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۱
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۲
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۳
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۴
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۵
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۶
Error! Bookmark not defined.	جلسه انفرادی «خروج»
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۷
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۸
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۹
Error! Bookmark not defined.	جلسه ۱۰
Error! Bookmark not defined.	فصل نهم: تعهد به درمان
Error! Bookmark not defined.	پایبندی به GTI کودکان
Error! Bookmark not defined.	پیوست
Error! Bookmark not defined.	برگه های فعالیت GTI کودکان

Error! Bookmark not defined.کاربرگ‌های فعالیت داستان من

Error! Bookmark not defined.کاربرگ‌های جلسات

Error! Bookmark not defined.واژه‌نامه

سوگ جز اختلالاتی است که در مقایسه با اختلالات دیگری مانند اضطراب شیوع کمتری دارد. بنابراین درمان آن هم کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به عنوان درمانگر کودک و نوجوان بارها با این اختلال در مراجعان برخورد داشتیم، بنابراین باید بر درمان آنها مسلط می‌بودم و چون در آن زمان کتاب مناسب فارسی وجود نداشت به ناچار به کتاب‌های لاتین کاربردی روی آوردم و یکی از آنها همین کتاب پیش رو است. بدون شک سوگ باعث هیجانات بسیار شدیدی در کودکان می‌شود و چنانچه به موقع کودک تحت درمان قرار نگیرد، تأثیرات منفی پایداری بر جوانب مختلف زندگی او خواهد گذاشت. در مقابل با مداخله و درمان به موقع کودک می‌تواند خود را از احساسات منفی همراه با سوگ مانند احساس غم، گناه، پریشانی و..... رها کند. کتاب حاضر یکی از بهترین کتاب‌ها در زمینه^۱ درمان سوگ و تروما در کودکان است. در کتاب پروتکلی جامع و مفید ارائه شده است. همچنین علاوه بر سوگ پروتکل ارائه شده جهت کار با کودکان بازمانده از بلایای طبیعی نیز کاربرد دارد که بسیار ما را در درمان کودکان زلزله زده^۲ سرپل ذهاب یاری کرد. سعی کرده ام بسیار روان و شیوا جلسات را برای شما درمانگران عزیز ترجمه کنم، امیدوارم در این امر موفق شده باشم و این کتاب بتواند در راستای درمان سوگ راه‌گشای روان‌شناسان و مشاوران کودک و نوجوان باشد. از مسئولین انتشارات آوای نور به خاطر فراهم کردن زمینه^۳ چاپ کتاب حاضر تشکر و قدردانی دارم. بدون شک کتاب خالی از اشکال نیست. منتظر پیشنهادهای و نظرات ارزشمند متخصصین روان حوزه^۴ کودک و نوجوان هستم. در پایان لازم می‌دانم از همسرم که مثل همیشه شرایطی فراهم کردند تا بتوانم کتاب حاضر را ترجمه کنم نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم.

دکتر پریسا یاسمی نژاد

استادیار روان‌شناسی دانشگاه رازی

سوگ و تروما در کودکان: راهنمای درمان مبتنی بر شواهد بر چگونگی کمک به کودکانی که دچار سوگ و تروما شده‌اند تمرکز دارد. این راهنما، مداخلات مبتنی بر شواهدی در سوگ^۱ و تروما^۲ را شرح می‌دهد که مداخله^۳ سوگ و تروما برای کودکان (GIT) نامیده می‌شود. با اینکه اطلاعات پژوهشی و مبانی نظری مد نظر قرار گرفته اند، اما تاکید اصلی بر ایجاد دستورالعمل درمانی با کاربرد و اجرای آسان است تا بتواند به درمانگران با وجود مشغله^۴ زیاد کمک کند که از مدل (GIT) کودکان در شرایط واقعی بهره ببرند. مدل (GIT) کودکان توسط درمانگرانی که (GIT) را در محیط های پر تنش مانند بعد از وقوع بلایای طبیعی ویرانگر اجرا کرده اند یا کودکانی که در محیط های خشونت آمیز زندگی می کردند تدوین و مورد پوهش قرار گرفته است. درمانگران دریافته‌اند حتی در این محیط‌های پر تنش، GTI به آسانی قابل اجرا است و در دستیابی کودکان به مهارت‌های مقابله ای و کاهش نشانه های تروماتیک به منظور پرداختن به فرایند سوگ بدون اختلال در عملکرد موثر است.

این راهنما شامل آموزش‌هایی درباره^۵ چگونگی اجرای راحت‌تر و استفاده از تکنیک‌های ترکیبی برای کارآمدی در دنیای واقعی است. مدل GTI کودکان مداخله ای کوتاه مدت براساس ترکیب درمان شناختی- رفتاری و تمرینات روایت درمانی برای کمک به کودکانی است که تجربه^۶ سوگ و تروما داشته‌اند. GTI کودکان مدل منسجمی در مورد سوگ و تروما است که قابلیت اجرا به صورت فردی، گروهی و خانوادگی دارد. از نقاشی، گفتگو، نوشتن، شاهد (DDWW) استفاده می‌کند تا کودکان کشف کنند روایت هایشان انعطاف پذیر بوده و توانایی مقابله خود را بسازند، داستان‌شان درباره^۷ واقعه رخ داده را بازسازی کنند، و روش‌های مفیدی را به کار ببرند تا دوباره از زندگی لذت ببرند و به مسیر رشد باز گردند.

۱. Grief

۲. Trauma

تقدیر و تشکر

این راهنما حاصل زحمات گروهی از پژوهشگران و متخصصان بالینی ممتاز مشغول به کار در دفتر کودکان نیئو اورلئن است که در طول سال همواره در تلاش برای ارائه خدمات در دسترس، مقرون به صرفه، و مؤثر برای کودکان دارای تجربه سوگ و استرس پس از سانحه بوده اند. من از اعضای تیم پروژه‌ی LAST و کودکانی که در مداخله سوگ و تروما شرکت کردند تشکر می‌کنم.

همچنین از دکتر استیسی اوراستریت، از گروه روانشناسی، دانشگاه تولان، که پس از طوفان کاترینا برای ادامه ارزیابی GTI کودکان به من پیوست و مدیران سابق و حال حاضر اداره کودکان نیئو اورلئن تشکر می‌کنم.

این راهنما بر اساس سه پروژه ارزیابی است و افراد زیر در این پژوهش‌ها شرکت داشته اند:

تیم ارزیابی:

آلیسون سلوم

استیسی اوراستریت

آبه ان. گارفینکل (هماهنگ کننده پروژه ۲۰۰۸-۲۰۱۰)

لورا گارساید (هماهنگ کننده پروژه ۲۰۰۶)

لو ایروین (مشاور بالینی)

آدریان اندرسون

وندی باوم

جو آن براستر

بری برچ

کلاریساکولی

ورناکستاین

آنیتا فرانسوا (مدیر پروژه)

شارونگن کارز-دیویس

لورن هنسلی

تای کلی

سارا لارک
جسی کامسیاد پرادو
کاترین مور
لورن سمپسون
کارل سگورا
کارولیس شپرد
آنجلیک تراسک، تیت
سارا ون تامپسون
مالدی ولکر
استیسی واشنگتن
جیل وست
میا وایت
کری ویلسون

